Candidus de genitura hominis incipit feliciter.

Quomodo generatur homo.
Qualiter concipit mulier.
Signa conceptionis in muliere.
Quomodo formatur fetus in matrice.
De retentione menstruorum.
Ad iuuandum mulierem vt concipiat.
De impedientibus conceptionem.
De cura earum que conceperunt.
De virtute lapidis et bites.
Quod masculatum conceptum indicet.
Signa vtrum masculum conceperit an femellam.
Signa iterum conceptionis masculi vel femelle.
Quod etiam mulier pregnans emittit in coitu menstruum.
Quod mulieres pregnantes magis appetunt coitum.
Qua de causa virgines grauiter corrumpuntur.
De vrinis mulierum et earum significatione.
Quid sit menstruum in muliere et quando incipiat.
Quare nō fluūt spermata viris quēadmodū mulieribꝰ mēstrua.
Quid sit sperma et qualiter generatur.
De eiusdem differentia.
De quattuor digestionibus.
De suffocatione matricis.
Qua vita viuere dicatur embrio in matris vtero.
Unde veniat nutrimentum puero in matrice existenti.
De debilitatione fetuum
De tempore natiuitatis hominis.
De accidentibus in egressu.
Quare plures generentur vno partu ad similitudinem animalium imperfectorum.
Quod ex eadem materia animalia plura nascuntur.
De colore hominis scōm varias compleriones.

Quid sit monstrum ⁊ causa generationis eiusdem.
De fastinatione et qualiter accidat.
Quod ex capillis mulieris generetur serpens scōm Auicennam.
Quod non sit dare diluuium vniuersale scōm aristotelem
Qualiter homo formatus ex corpore ⁊ anima sumit ab astris accidentia ad vtrinq;
De influentia omnium planetarum in generatione fetus.
De lune influentia. et quare natus in septimo mense viuat moriatur in octauo.
De statu lune quadripartito et q; eius dispositio in oppositione sit deterior.
De virtute planetarum generaliter ⁊ influentia ea; ad vtrinq;

Candidus de genitura hominis incipit feliciter.

Atis constat hominem generari ex semine viri et menstruo mulieris scōm phisicos Aristoteles autem putat semen viri quod sperma dicimus ad formam speciei fetum producere deinde per vaporem exalare. Phisici vero totum semen viri et mulieris vna cedere in substantiam fetus existimant.

Notissimum est mulierem cum in coitu cu; viro sit. si simul menstruum emittat quo vir sperma. et vtraq; semina sibi concurrant. vnumq; alteri misceri incipiat statim concipere id est autem cum semina in matrice ad fetum generandum a natura producuntur.

Signa vo concipiētis in muliere certissima habenᵗ cu; vir in coitu cum ipsa sit. si mulier post coitum frigus sentiat. aut in renibus dolorem. preterea si modicum aut nullum emittit semen aut si vir sentiat fugi virgam et attrahi clausura et veluti pressura quadam ex parte vulue vel si iuxta solitum menstrua non currant ei. et citilatio in ore matricis inest. dolor etiam in cruribus id ostendit. vel si eodem modo non concupiscat coitum. hoc autē

in aliqbus vel in aliqb⁹ no non. Aut si color faciei imitatus est ⁊ aliena subito cupiat cibaria. semē in matrice receptū formā fetus hoc modo conglutinat. Ser quidem primis diebus naturam lactis assimilat et ad hoc naturalis calor viri in spermate relictus cum matricis calore operatur de albatur deinde illa materia ⁊ ad colorem spissi sanguinis et aliquantulum decocti per nouem dies transmutatur. demum fit consolidatio in membro fetus ⁊ hoc per duodecim dies tantum cōstat tamen apud aliquos cor in primis generari. verum quia omne quod viuit ex quattuor elementis ali augeriq; dicitur quicquid semini terreum inest cedit in ossibus. reliqua vicissim ex propria natura vires assumunt. debinc fetus ⁊ corporis ipsius dispositio in latum longūq; ac profundum formari incipit. per quadraginta dies postea ad egressuz vsq; natum pariat ac disponit.

Ut mulier concipiat. ⁊ quod amplius est masculum pariat experimento probatum est. Id autem nec refellere audemus aut probare nisi quatenus doctorum libris explicatur. quibus siquis fidem deroget nihil hac descriptione opus est. quippe qui aliorum dictis inuitat. non autem meo iure faciam sententiam Matricem leporinam ⁊ eius intestina exiccata vehementer ⁊ in puluerem redacta. deinde cum vino mulieri in potum propinata ad hoc conferre plurimum constat. preterea si testiculum vnum leporinum itidem puluerisatum ⁊ vino immixtum mulieri in fine monstruorum propinaueris. deinde cum viro coeat expertum est eam concipere ⁊ masculum parere. Simile veri ⁊ illud est si epar parui suis ⁊ tenelli testiculi quos tantumodo scropha enixa sit deficcentur vt supra. et in potum viro aut mulieri propinentur Virum si impotens sit statim generare. mulierem si sterilis sit facit concipere. lanam etiam immundam si mulier lacte asine contingat. deinde supra vmbilicum deligatuz teneat donec cum viro coeat ad id conferre maxime arbitrantur.

Sepe nūero multa occurrūt. q̄ hmōi experimētis fidē derogēt. id ātē ex eoz ipoña sz nate ⁹fectu puēit. ipedimēta ⁹ po ꝓcep tōis pluri

fariam eueniunt ex frigiditate etenim nimia matricis. vel caliditate aut humiditate nimia etiam ex siccitate plerunq; contingit. Pinguedo quoq; excellens ad id nocet que orificio matricis circumfusa ipsam constringit prohibetq; semen ingredi quod subinde cum vrina eiecit. hoc quidem in ipsa de facili comprehenditur Si enim spissior et alterius iurta solitum coloris fuerit aliquando etiam ex caliditate nimia exalat. Semen hoc autem difficilius est cognitu. mulieribus siquidem q̃plurimis ita lubrice ⁊ tenues matrices sunt vt retinere semen nequeant. ꝫ statim immissum effluat. Ex parte plerunq; viri defectus accidit cum semen ita liquidum ac tenue vt aqua sit ac statim ingressum elabatur. prouenit etiam ex frigiditate ⁊ siccitate testiculorum. ⁊ homines huiusmodi raro vel nunq̃ possunt generare. Retentis autem seminibus matrix mulieris ab vtraq; parte firmiter clauditur vt nil de semine possit emitti ⁊ tunc fit retentio menstruorum quod pregnantis femine vulgatissimũ est indicium.

Cura autem adhiberi consueuit ad ipsas que conceperint. ne aut abortuz pariant. aut aliquid ex fetu minuatur. femine igitur pregnanti motus nimius vitet. Cibariis ⁊ motibus lenibus vtatur omniaq; ad appetitum ministrent. cauto tamen opus est vt cum illam pregnantem noueris nihil conspectu eius nomines ad quod volũtas incendatur sua ne de facili reperiri queat. quia ex huiusmodi cupiditate plereq; iam abortum partulerunt. verum quod maiori admiratione dignum est et ipsi vidimus ac plerunq; experti sumus. lapis ex hites pregnati mulieri positus abortum prohibet. partus discrimina auertit. ⁊ feminam cum fetu prestat incolumen Et ne quis rem commenticiam putet plurime in mediolanensi vrbe eius ope liberate sunt. cum lapidem ipsum a nobis habuissent. Reperitur quippe in nidis aquilarum. in perside tamen plurimus et colore fuluo est. alios lapillos naturaliter intrinsecus cohibens vt ex motu facilime sentitur. hunc Marcatius auus meus vir phisice peritus. vt puerum me vidisse memini

in germanorum alpibus adeptus est suma industiria nidos aquilarum insectatus.

Expertum est melicratum conceptum propalare. Id autem ita conficitur. Cochlear vnum mellis fluribilis. et tria aque tepide simul mixta. mulier cum lectum intrat in potu data. si circa vmbilicum dolorem sentit. concepisse eam scito.

Vtrum quidem masculum conceperit. an femellam. annatatum est etiñ si facies rubida. motus leuis. vēter teres in dextera maxime turgescens. lac quoq; ex mamillis spissum ac digestuz fuerit. vt supra vitrum scindatur ac fluat. aut vrine infusum. ipsius yma petit nec liquescit sal mamillarum capiti appositum. vel vt quidam augurantur. prius dextrum pedem moueat q̄z sinistrum hec masculi concepti verissima habentur signa. Econtra vero. si grauis est et tarda. solito pallidior. oblongo et enormi ventre. sinistra turgidior mamilla quoq; eadem parte prominis. lac quidem indigestum. liuidum et aqueum. dolor etiam in sinistro latere magis vrgens. eum masculo concepto in dextero patiatur. femellam conceptam esse credito.

Amplius si femina masculum conceperit an femellam aqua de puro et liquido fonte experimento fuerit. gutta eteniz sanguis aut lactis eius ex dextro sumpta latere et aque superfusa. Si masculo turget ad yma deuoluitur. si femella supernatat et suma petit. Licet vt predixim⁹ mulier pregnans menstrua contineat. verumtamen cum coitu cum viro sit. plerunq; ex nimia delectatione emittat ipsa. quippe cum vene ac nerui in vulua existentes a virili membro confricentur et exinde quedam titilatio oriatur vt necesse sit menstruum emittere. hoc autem respectu coitus naturale est. respectu vero fluxus naturalis violentum et ceterū ex omni nutrimento quod sumptuz est materia fit apta que in coitu expelli queat. exinde q̄ notatuz est mulieres pregnantes magis coitum appetere cum oppositum esse debeat. causa autez est materie

superflue abundantia que ab elementa ducitur ⁊ cum menstrua dietim augeantur magis etiam coitus appetitur ac ex hmõi materie ex habundantia continuo mulieris vulua calescit.

Virgines grauiter corrumpi ⁊ cum dolore ob id creditur q̃ ipsarum vulua in coitu maxime ampliari soleat. vel quia virile membrum nimis ineptum sit. vel quia adeo magna ⁊ ampla eaꝝ plerunq; vulua sit. vt absq; dolore ex sui parte virili membro coire nequeat. ⁊ ob idipsum cum prius corrumpuntur virgines dolorẽ in prima parte vulue paciuntur q̃ amplietur ipsa ⁊ ad coitum magis disponatur amplius causa doloris inest pellicula quedam inter vuluam iuxta quam vesicam interiecta cum in coitu rumpatur veruꝝ quanto magis coiunt minus quidem doloris sentiunt plurimum vero voluptatis accipiunt.

Vrine virginum plerunq; lucide ⁊ clare sunt quandoq; albe aut congelate Si autem coloris aurei clare ⁊ ponderose fuerit animum coeundi in ipsis indicant. sed hec in virgine certa sunt. Corrupte etenim mulieres vrinas turbidas et obscuras habent. ob fracturam pellicule de qua dictum est Menstruata vero vrina sanguinea est. ⁊ que patitur oculos nimis nitidos ⁊ aquosos habet decolorata facie abbominationem preseferens. hanc tu Nicolae mi si videris velut ydram aut spingem aut potius meduſam gorgoneam effugito.

Menstruum in muliere quid sit. ⁊ vnde accidat plerunq; q̃situm est. Id autez nil aliud opinantur phisici q̃z superfui alimẽti fore quod in rei alende substantiam non cedat. sicut etiam in viris spermata. menstruũ inde appellatuz opinatur q̃ singulo mense semel adminus fluat. Incipitq; pubescente muliere cuz annoꝝ quatruor ⁊ decẽ fuerit ⁊ iaz coitũ sentire vel cupere incipiat. Quibusdaz vero mulieribus etiã tempestiuis accidere consueuit ⁊ hoc qdem scõm desiderij potentiã vel nature. Et aliquibus in nouilunio fluit menstruũ. aliqbus vero aliter. patiunt̃ q̃z in hoc grauiter. ita vt eaꝝ facies decoleret̃. ⁊ oculi solitũ nitoreꝝ amittant. nõ nullis etiam diutius qdusdaz vero breuius fluunt menstrua plu

rimũq; sanguinei sunt colozis raro liuidi Scire operepreciũ est ꝛ querit̃ quid ceuse sit cur viris spermata non fluũt mulieribus au tem menstrua emittant̃ cum vtriusq; causa sit superfluũ·s· alimẽ ti qđ in rei alende substantiaz non cedat nulla tamen potioz vis est q̃ꝫ q; mulier frigide ꝛ bumide nature habet̃·Cir autem calide ꝛ sicce·Modo autem de natura bumidi ꝛ maxime aquei est efflue re Jn viro quidem bumidũ magis purum ꝛ aereũ ꝛ illa inepta ra tio q; calor in bumiduz semper agit ex natura ꝛ minor calor est in muliere Jdeoq; bumidum nutritiuũ dispartite tantuz reliquũ ve ro eicit ꝛ effundit sperma vt predictũ est superfluũ est alimenti qđ in tercia quidem digestione vt inferius exqlicabimus non totum cedit indeperditũ per restaurationem vite animantis·Cez a ca/ lore naturali sanguinis subtilis in formaz ad genitalia vasa trans mittit̃ vbi testiculoz virtute de albatur ac digerit̃ ꝛ ideo colozis albicantis est· Jd emissum rationabiliter·ac natura exigente pur gat ꝛ alleuiat. nimis aũt copus deficcat cum virtus sua bumecta tiua ꝛ calefactiua sit Corpore aũt exsiccato ꝛ bumido extincto de/ bilitatio vire sequit̃ ꝛ subinde ĩmatura mors ex quo freq̃ntius co euntes cito pereunt ac senescunt p̃terea ab Aristscriptũ extat mu lum longius viuere q̃ꝫ equum ꝛ asinũ a qbus est genitus· Sper/ ma viri duz ꝛ testiculoz virtute bene decoctuz qđ adheret vt pa/ tet ꝛ sicut lac album firmiter coagulatum ꝛ fortem ꝛ robustum fe/ tum generat·Aliud tenue aliud fluxibile immaturum facit fetuz ac nature tenuis ac fragilis procreat·

Annotatiõe dignũ est qđ a phisicis perhibet̃ quattuor fieri digestiões. Primã in ore·Secundã in stomacho. Terciã in epate Quartũ in singulis alendis ꝛ argumẽtandis membris Phi vero nõnulli contradicũt vltimam perfectãq; in corde statuentes pro/ pterea boi natura dentes addidit·vt diligẽtius cibos cõteraz Ce teris autez animalibus quibus dentes in superiori mandibila de fecerant binos ventres indidit· Cnum in quem cibum ponant· Alterum in quem ruminatuz vltimo digluriant Cibus igitur cũ ab homine diligenter masticatus et ore quodammodo decoctus

fuerit in stomacho deinceps propria exspoliatur forma alienaq; assumit. quippe quod grossum est a subtili separatur ⁊ quod dulce ⁊ potabile fuerit ad epar transmittitur quod calore suo subtilis illud conuertit ⁊ induitur actione quadam propria ⁊ naturali forma sanguinis ⁊ subinde temperatum a quolibet membro nutriendo ⁊ argumentando fugitur iurtaq; eorum exigentiam restaurantur. reliquum autez quod supersit ad vasa genitalia transmittitur vt superius expressimus. huiusmodi quidem necessitas ex qua fames fit ⁊ in singulis membris inanitio prouenit ex calore generatur qui in humidum dictum agens id exalat ⁊ cōsumit.

Suffocatio matricis est compressio spiritualiuz ex vicio matricis egressa Impeditur enim anhelitus spiritus opprimitur. In muliere siquidem istud accidit cum matrix e loco tollitur exinde q; sincopim ex cordis frigiditate prepetitur plurimuz id quoq; ex menstrui superabundantia prouenit quod corruptum ac veneno sum matricem inficit huiusmodi autem mulieribus siue iuuenes siue antique sint coitus competit maxime autem iuuenibus que humiditate plus abundant. hinc est q; mulieres iuuenes coire incipientes ante conceptionem multum impiguantur ⁊ in quibus huiusmodi materia abundant extinctu nature coire magis appetunt Ideo peccatum in natura est talibus aditum ad illos quos affectant prohibere licet minime peccatum sit in moribus Aristoteles in libro de anima posuit embrionem in matris vtero primū viuere. vita planta. deinde vita animalis. postremo vita huius speciei vel illius. Dubium vnde puero nutrimentum accidat in matrice existenti cum mulieris matrix vndiq; clausa sit. ceterum deprehensum est cum fetus in vtero conceptus sit virtute nature quandam imprimis oriri venam. vel vt quidam putant. neruum qui matricem perforat eiq; adiungitur ad mamillas vsq; protensum ⁊ annexum. itaq; fetu in matrice permanente. Mamille rigidiores effici solent. ad easq; menstrui substantia diffundi. vt Ibidemq; ad albedinem vsq; decoquitur ⁊ subinde mulierum lac ap

pellatur quod deinceps per venam aut neruuz huiusmodi ad matricem remittitur et eoqz nutritur fetus hic postea in eius exitu abscindi solet cuius pars vmbelico iuncta est reliquum in matrice dependet.

Satis constat fetum debilitari in vtero cum mulieres prægnantes recentes natos lactant. Ea etenim materia qua nutriri in vtero fetus debet in nutrimentū cedit prius geniti.

Tempus autem egressus infantis ab vtero materno vt plurimum est in nono mense. quibusdam in septimo accidit. nonnullis in octauo. plurimis indecimo. paucis in vndecimo nec vltra retineri solet. Sunt que in secundo mense pariunt sed abortum non enim hominem producunt. Sed solidam quandam carnis partem. et hoc propter debilitatem aut plurimum motum mulieris interdum euenit magna cura opus est ingressu cum plurima de facili eueniant que egressum prohibeant fetus necant. Quandoqz enim fetus pedem premittit aut manum ꝛ tunc obstetricibus doctis opus est que retrudant illud ꝛ adiuuent ꝛ ex talibus ingens puero vere generatur dolor vt sepe moriantur. Euenit etiam in partu plerunqz scindi vuluam vsqz ad anum vt vngento opus sit circa eam ac retrudi matricem conueniat que sepe vulneretur signa vero prosperi gressus habentur cum infans caput e vulua premiserit deprehensum est a phisicis ꝛ subinde litteris testatum plures in mulieris matrice cellulas existere in quis plerunqz decisum a viro sic colligi solet vt in vna quaqz pars seminis retēta sit ex quo plures fetus gigni vno partu constat que similitudo etiam in animalibus imperfectis potest accipi in boꝝ quidem genitura aliquid matricis loco ꝛ aliquid seminis simile esse debet ex qua generari consueuere. id autem talis humiditas que per loca eductōis de putrefacto ea gignat ꝛ multiplicare facto ea gignat. ꝛ multiplicare faciat Causam aūt similitudinis horū aīaliuz a similitudine de corpe educti fieri crediderūt. Quod aūt ex his nonnulla stricta ꝛ longa sint. nōnulla vero breuia aut

alterius modi hoc est ex diuersitate humiditatis quidem euenit. Ex colerico enim calido ⁊ sicco animal longum ⁊ strictum generatur ꝙ calor multum extenditur in ipso. Ex flecmatico autez frigido ⁊ humido animal latum ⁊ breue eo ꝙ humor aqueus multum dilatabilis sit frigidum non satis extendit ipsum. Ex sanguineo vero ⁊ humido generatur mediuz inter vtrunqz propter quod humidum ⁊ calidum temperata sint Ex melancolico accidentali qꝫ adustum est. Animal longum valde ⁊ gracile concipit quod feruor caloris in eo plus se extendat ac siccitas moderata attenuat. Itaqz ex eadem materia animalia plura nasci constat sicut ex equi stercore plures muse ⁊ his similia gigni solent. Aliquando vero ex eadem materia animalia diuerse speciei diuersiqz coloris aut figure multiformis. Causa autem diuersitatis istoruz diuisio est in matrice seminis sed hoc principaliter in animalibus imperfectis locum tenet. Obseruatum est hominem colericum crocei coloris esse. Sanguineum rubei. Flecmaticum albi. Melancolicum vero nigri.

Monstrum accidit vel ex diminutione materie vel ex superabundantia. cum natura ad ea que principaliora sunt primum intendat ex materie defectu membrorum defectum sequi necesse est. Defectus autem materie. vel ex paucitate seminis vel matricis lubrice vicio totum iufusum non continentis potest accidere etiam ex velocitate coeundi. plerunqz defectus sequitur. Ex abūdantia vero materie etiam monstrum gignit. vt homo bina capita vel quaternas manus habens.

Non vana habentur a peritis que de fascinatione dici solēt Inde Maro nr̄. Nescio quis teneros oculos mihi fascinat agnos sed causam potius naturalez esse putant. Mulieres siquidem anque quibus menstrua more solito non fluūt obtutu perimant pueros. menstruoz enim immateria cum per vniuersum corpus effundatur. oculos qui subtiliores sunt primum inficit qui subinde exporositate sua aerem deturpant quo infecto. ⁊ puer q̄ visui obiectus est ex aere ⁊ anhelitu menstruato polluit̄ ⁊ occidit̄. Retentio

autem menſtruoꝝ in talibus eſt caloris defectus·ex menſtrui em̃ abũdantia humores mali ⁊ corrupti generant̃·

Traditũ eſt ab Auicẽna phiſico illuſtri ex capillis mulieris ſerpentẽ gigni ſi ſub terra pingui vbi fimus iaceat hiemali tpe po nant̃·poſtea caloꝛe inualeſcente·vere vel eſtate effodiant̃· qui ſer pens longus ⁊ ſtrictus valde ſibi ſimilez deinceps viuendo gene rabit· Idem voluit diluuiuꝝ vniuerſale fieri poſſe. Ariſtoteles ve ro ſecus cenſuit·Diluuium enim cum exconſtellatione humectan te fieri ſoleat.eandem vnam terraruꝝ partem reſpicere neceſſe eſt cui ex aduerſo conſtellatio deſiccans obiecta ſit· ⁊ quantum vna ex parte prima humectet tantũ deſiccet altera·ex quo impoſſibile habetur·diluuiũ vniuerſale fieri poſſe·

Qua homo ſicut ens naturale ex materia ⁊ forma compoſi/ tus eſt·tripliciter accidentia notantur in eo quedam ſcz ex parte anime·⁊ quedã ex parte coꝛporis·nõnulla vero ex parte compoſiti totius aĩa certe omnes virtutes quas in coꝛpoꝛeam plectit̃ a ſpe/ ris ⁊ coꝛporibus celeſtibus contrahit. Ab vltimo quidem oꝛbe qui motu ſuo diuturno oñes ſperas inferioꝛes mouet virtutem eſſen di recipit ab oꝛbe ſtellarum fixarum eſſe a Saturni ſpera virtutẽ rationandi ac diſcernendi a ſpera iouis magnanimitatẽ·⁊ plures operationes hmõi·a ſpera martis animoſitatem virtutem·a vene re concupiſcentie ⁊ deſiderij motũ·a ſole autem virtutem ſciendi ⁊ memoꝛandi·a mercurio gaudendi ⁊ delectandi·a ſpera lune vir tutem vegetandi que radix dicitur virtutis naturalis ⁊ hec quã tum ex parte anime relata ſint·

Nunc ex pte coꝛporis virtutes planetaꝝ exponere oꝛdiemur materia igit̃ in mꝛis vtero infuſa ⁊ coagulata p ſiccitatẽ frigidita tẽqꝫ ſaturni primũ diſponitur ⁊ huic virtutem vegetiuã ⁊ natura/ lem motum imprimit·Quamobꝛez ſaturno primi menſis cura ad hiberi ſolet· Debinc iouis virtute materiam ipſam ad ſuſceptio/ nem forme membꝛorum diſpoſuit caliditate ſua confert pluri/ muꝝ et humiditate replet· Et huic ſecundi menſis cura aſſcribit̃ Subinde Mars caliditate ſua ac ſiccitate in fetu crura formata

lateribus ea diuidens· brachia separat·collum ,dispartit· ⁊ caput effigiat·⁊ huic datur mensis tercius.Solis autem virtus formas imprimit cor creat ⁊ anime sensibilis motus prestat· secundū quo rundam opinionem phisicorum·Aristoteli vero placet cor inter primas generari partes·Addunt etiaz nonnulli solem vitalis vir tutis fontem ⁊ radicez esse·Venus deinceps exteriorum membro rum limitationes virtute sua perficit·⁊ expolitos·aures scz ⁊ na/ res masculis virilem virgam· vuluam femellis· pedum etiam ac manuum separationem facit ⁊ digitorum ⁊ quedam non exterio ra subinde format· Et huius tutele quintus assignatur mensis· Mercurialis spere virtus instrumenta vocis efformat·supercilia componit·oculos fabricat· pupillas adauget· capillos ⁊ vngulas producit·⁊ huic sexti mensis cura attribuitur·Perfectioni autem ⁊ complemento totius fetus septimo mense luna finem imponit· replet·n·humiditate sua superficiem complet· Venus quidem et Mercurius humiditatē tribuentes toti corpori nutrimentuz pre/ stant·ac tunc quidem si fetus oritur perfectos est ⁊ viuet· octauo vero mense per circuitum redeunte saturno fetum orientem frigi ditate ac siccitate sua comprimit ⁊ extinguit· quattuor status lu/ nar varietate perbibent phisici·

In prima siqdē eius ascēsione calidā esse ⁊ humidā vsqz ad semiplenā tūc aūt calidaz ⁊ siccaz fieri vsqz qz est plena·dem̄ frigi daz ⁊ siccā donec semiplena sit in detrimēto Vltimo quidē humi dā ⁊ frigidā vsqz soli ꝓiungat̄ effici·⁊ ideo magis p̄riaz cēsent na ture hois que ex calido humidoqz fouet̄ cum eius dispositio frigi da ⁊ sicca sit in oppositione vt dictū est a nobis·licet nōnulli huic opinioni plerunqz aduersent̄·quid planetaꝝ virtus his conferre soleat que a natura ad vitam acortū producunt̄ tam ex parte qui dem anime q̄z corporis superiorib? scriptis explicatū est·Hūc qne ipsoꝝ influentia ad vtrūqz virtus sit breuiter dicem?·

Saturnus superior planeta tardus et obscurus· natm in colore Fuscum reddit male barbatum·Subtile pectus et fissu/ ras in vestigijs postremis ostendentem et hoc quidem ex parte

corporis eius virtus operatur scõm animã quidem perfic̃ um: ma lignum subdolum· fecida ac turpia nimis diligentem et in pluri/ bus venerem minime affectantem effici et omnesq; operationes prauas taz er corporis parte q̃ anime in illo figet ac imprimet·

Jupiter regale sidus· lucidum ac temperatum saturno con/ trarios effectus habet faciem siquidem nati pulchram reddit· oculos claros· rotundam barbam· et signanter duos superiores dentes reliquis maiusculos· colorem in vultu bonum imprimit album scilicet rubore permixtum· capillos longiores Scõm ani/ mã natũ bonũ efficit modestũ legis et honestatis amatorem: ve/ stes ornatas et delectabiles sermones ac odores affectantes· po/ stremo liberalem mundo misericordem et iocundum gignit·

Mars vero cum sit in caliditate et siccitate intemperatus· natum quidem er parte corporis rubei coloris cum quadam ob/ scuritate et vitione conficit sicut in his qui a sole perusti sunt ple riq; cernimus capillos raros oculos parucs et totum corpus cur/ tum licet grossum reddit. scõm animam fallacem inconstantem inuerecundum irascibilem proditorem discordias et bella semiñ tem z superbum efficiet.

Sol stella regio mundi lumen et oculus quem Cicero side/ rum omnium ac planetarum regem ac principem scribit· na/ tum carnosum reddit· faciem pulchram. oculos magnos et colo/ rem album cum q̃a dam citrinitate imprimit· bene bar atum ca pillos longiores· Scõm vero animam ypocritum· facie iustum exterius homines in sententiam attrahentem· Alij dicunt q̃ re/ galem· religiosum profunde scientie ac diuinationis reddit specu latiuum sapientem dominatorem iocundum vlterius bonos di/ ligentem opprimentem malos·

Venus stella beniuola natum pulchrum efficit oculis mar

me decorum carnosum mediocriter et medie statute. Scām animam quidem blandum gignit suauiter loquentem · studentem in ornatu corporis voluptatem gaudium musicalia ꝛ coreas affectantem·

Mercurius vero qui solem sequitur et eius radijs semper attrahitur. natum gracili corpore. et persone satis prestat barbe· Item pulchre rareq; scām animam autem sapientem subtilem· philosophiam et studium affectantem· boni motus et perfecti sermonis et qui multos amicos sibi paret licet non fortunetur in ipsis / boni consilij preterea et verum reddit· perfidie et infidelitatis immunem·

Luna planetarum vltima cuz velocis motus sit. natum vagabundum facit. nullius forme seruitij· iocunda facie· statura mediocri· oculis inequalibus· vnum altero maiorem perferentem·

Angelus Typhernas colendo patri· D· Petro de Aigionibus nobili Januensi ac. S. Gregorij Monasterij dignissimo abbati Salutem· Commentariorum quorundam germanici impressores opera fastiditi iocundum opusculum percunctati sunt· Acs candidi variarum rerum annotationes scitu quidem pulcherrimas proposuimus Tibiq; patri studiosissimo asscripsimus· nihil amplius videri cupientes q̄ opusculum esse Candidi· nostra vero diligentia ꝛ illorum industria impressum Tu emle ꝛ dum legeris ignoscas extere nationi ꝛ errata castigato·

¶ Finis·